

KÖZÖSSÉG ÁLTAL IRÁNYÍTOTT HELYI FEJLESZTÉS

KOHÉZIÓS POLITIKA 2014 ÉS 2020 KÖZÖTT

Az Európai Bizottság 2011 októberében elfogadta a 2014 és 2020 közötti kohéziós politikára vonatkozó jogalkotási javaslatokat

Ez az adatlap az egyike a jövőben alkalmazandó megközelítések fő elemeit kiemelő tájékoztatóknak

Tartalomjegyzék

Tárgy

Mit tartalmaznak a javaslatok?

A közösség által irányított helyi fejlesztés fő céljai

A közösség által irányított helyi fejlesztés fő összetevői

Mik az újdonságok?

Hogyan használhatók fel a különféle alapok forrásai a közösség által irányított helyi fejlesztésekre?

Mivel jár a javasolt közös módszertan alkalmazása?

Tárgy

[↑ A lap tetejére](#)

Az elmúlt 20 év során hatékony és eredményes eszköznek bizonyult a fejlesztéspolitikák megvalósításában a közösség által irányított helyi fejlesztés (CLLD) LEADER szemléletmódja ⁽¹⁾, amely az EU strukturális alapjaiból finanszírozott kezdeményezésből nyert tapasztalatokon alapul, és amely a vidéki élet szereplőit segíti az adott régió hosszú távú lehetőségeinek átgondolásában. Az Európai Bizottság ezt a megvalósítási módszert más közösségi kezdeményezésekben is támogatta, ilyen például az URBAN ⁽²⁾ és az EQUAL ⁽³⁾ kezdeményezés. A már 1991 óta folyamatos EU-támogatásban részesülő LEADER a vidékfejlesztési politika fontos elemévé vált, és egész Európában széles körűen elfogadottá vált. A helyi fejlesztés 2007 óta a szakpolitika végrehajtásának eszközeivé vált az európai halászati szektorban is.

A közösség által irányított helyi fejlesztésről szóló rendelettervezet (28-31. cikk) ⁽⁴⁾ a LEADER szemléletmódján alapul, és érinti a Közös Stratégiai Keret minden alapját (Európai Regionális Fejlesztési Alap, Európai Szociális Alap, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap Kohéziós Alap, Európai Halászati Alap – együttesen a CSF-alapok) a 2014 és 2020 közötti programidőszakban.

A CLLD olyan konkrét eszköz, amely a régiók alatti szinten használható, és helyi szinten egészíti ki az egyéb fejlesztési támogatásokat. A CLLD képes mozgósítani és bevonni a helyi közösségeket, szervezeteket, hogy azok hozzájáruljanak az Európa 2020 stratégiában kitűzött intelligens, fenntartható és inkluzív fejlődéshez, a területi kohézió támogatásához és a konkrét szakpolitikai célkitűzések teljesüléséhez.

Mit tartalmaznak a javaslatok?

[↑ A lap tetejére](#)

A Bizottság a CSF-alapok vonatkozásában olyan egységes módszertan alkalmazását javasolja a közösség által irányított helyi fejlesztésben, amely:

- » konkrét, **régió alatti szintű területekre összpontosít**;
- » közösség által irányított, a helyi nyilvánosságot és a magánszektor társadalmi gazdasági érdekeit képviselő **helyi akciócsoportokkal**;
- » olyan integrált és több szektort felölelő, **területspecifikus helyi fejlesztési stratégiákon** keresztül valósul meg, amelyik kialakításukkal figyelembe veszik **a helyi igényeket és lehetőségeket**; továbbá
- » a helyi kontextusban **innovatív jellemzőket** foglal magába, **hálózatépítési tevékenységeket** valamint értelemszerűen **együttműködést is tartalmaz**.

Ez az egységes módszertan lehetővé teszi majd **az alapok egymáshoz kapcsolt és integrált felhasználását a helyi fejlesztési stratégiák megvalósításában**.

(1) LEADER: *Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale* – a vidék gazdasága és a fejlesztési intézkedések közötti kapcsolatok.

(2) Az ERFA URBAN II közösségi kezdeményezése 2000 és 2006 között Európa különböző részein, korlátozott számban a városi területek gazdasági és társadalmi megújulását elősegítő innovatív stratégiákat támogatott. Az URBAN közösségi kezdeményezés 1994 és 1999 között működött.

(3) Az ESZA EQUAL kezdeményezése 2000 és 2006 között a munkaerőpiachoz kapcsolódó hátrányos megkülönböztetés és egyenlőtlenségek csökkentését célzó innovatív, nemzetközi projektekre koncentrált.

(4) Lásd az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap, az EMVA és az EHA működésére vonatkozó közös előírásokat tartalmazó rendelet tervezetének 28-31. cikkét.

A közösség által irányított helyi fejlesztés fő céljai

[↑ A lap tetejére](#)

A Bizottság javaslatának fő céljait a CLLD fejlesztési eszközként való alkalmazásának egyszerűbbé tétele és kibővítése. A közösség által irányított helyi fejlesztésre vonatkozó javaslatok:

- » a helyi közösségeket ösztönzik **az integrált, alulról építkező megközelítések kidolgozására** olyan körülmények esetén, amikor strukturális váltást igénylő területi és helyi kihívásokra kell reagálni;
- » **fejlesztik a közösségi kapacitásokat és ösztönzik az innovációt** (beleértve a társadalmi innovációt is), a vállalkozói tevékenységet és a változásra való képességet, ehhez eszközként a közösségek és területek kihasználatlan lehetőségeinek fejlesztését és felfedezését célozza meg;
- » **elősegítik a közösségi irányítást** a közösségen belüli részvétel növelésével, a sajátjuk érzetűséggel (ezek a tényezők az EU szakpolitikáinak eredményességét is fokozhatják); továbbá
- » **segítik a többszintű kormányzást** a helyi közösségek számára olyan struktúrát biztosítva, amelyen keresztül minden területen teljes mértékben részt vehetnek az EU-célkitűzések megvalósításának alakításában.

A közösség által irányított helyi fejlesztés fő összetevői

[↑ A lap tetejére](#)

- » A **helyi akciócsoportoknak** olyan, a helyi nyilvánosságot és a magánszektor társadalmi-gazdasági érdekeit képviselő személyekből kell állniuk – például vállalkozókból és szövetségeikből, helyi hatóságokból, területeket vagy vidékeket összefogó szövetségekből, állampolgári csoportokból (például kisebbségek, idősek, férfiak/nők, ifjúság, vállalkozók stb.), közösségi és önkéntes szervezetekből stb. A civil társadalmat és a magánszektor képviselő partnereknek kell rendelkezniük a döntéshozatal legalább 50%-ával, és egyetlen érdekcsoport sem rendelkezhet a szavazatok 49%-os hányadát meghaladó erővel.
- » A **helyi fejlesztési stratégiáknak** összhangban kell állniuk a CSF-alapok azon megfelelő programjaival, amelyekből támogatást kapnak. A stratégiáknak meg kell határozniuk, hogy mely területre és populációra vonatkoznak; tartalmazniuk kell a fejlesztési igények és a terület lehetőségeinek elemzését, többek között GYELV (gyengeségek, erősségek, lehetőségek, veszélyek) elemzést is, valamint ismertetniük kell a célkitűzéseket, a stratégia integrált és innovatív jellegét, beleértve a kimenet vagy eredmény szempontjából meghatározott célkitűzéseket is. A stratégiáknak egy cselekvési tervet is tartalmazniuk kell, amely bemutatja, hogyan feleltethetők meg a célkitűzések konkrét projekteknek, irányítási és monitorozási intézkedéseknek, valamint pénzügyi tervnek is szerepelnie kell bennük.
- » Adott helyi stratégia esetében a **terület és népesség szerinti hatókörnek** koherensnek és célzottnak kell lennie, valamint meg kell lennie a hatékony végrehajtáshoz elégséges kritikus tömegnek. A helyi akciócsoportok dönthetnek azon tényleges területek és populáció meghatározásáról, amelyekre stratégiájuk vonatkozik majd, de ezeknek összhangban kell állniuk azokkal a feltételekkel, amelyeket a bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktus formájában fog meghatározni. Viszonyításképpen, a LEADER program keretében a népesség hatóköre szempontjából a 2007 és 2013 között érvényes rendelkezések szerint a megcélzott népesség mérete legalább 10 000, legfeljebb 150 000 lehet. Az ERFA finanszírozásában a 2000 és 2006 közötti időszakban finanszírozott URBAN II programokban átlagosan 30 000 lakos volt érintett.

Mik az újdonságok?

[↑ A lap tetejére](#)

A 2014 és 2020 közötti programidőszakban az öt CSF-alapra vonatkozó közös jogi keret és egységesített szabályok formájában létrejövő, explicitebb jellegű támogatás fokozza az egységes jelleget, és ösztönzi a több alap forrásaira támaszkodó, helyi közösségek által irányított stratégiák megteremtését. A CSF-alapokra vonatkozó közös előírások több szempontból célozzák a közösség által irányított helyi fejlesztések megvalósításának egyszerűbbé tételét:

- » **A közösség által irányított helyi fejlesztésének egységes módszertanát** kell majd alkalmazni az összes alap és régió tekintetében, így az összes terület uniós támogatásban részesülhet a kapacitásfejlesztés, az állami és a magánszektor helyi együttműködései, a hálózatépítés és tapasztalatcsere terén.
- » **A CSF-alapokból származó támogatások egységesek és összehangoltak lesznek.** Így a kedvezményezettek könnyebben tudnak több alap forrásaira támaszkodó stratégiákat létrehozni, amelyek jobban igazodnak igényeikhez és területi sajátosságaikhoz (például egy vidéki és városi jellegű részeket is tartalmazó terület esetében). Ezt biztosítja majd az összehangolt kapacitásfejlesztés, a helyi fejlesztési stratégiák kiválasztása, jóváhagyása és finanszírozása, valamint a helyi akciócsoportok működése is.
- » **Fő alap:** A több alap forrásaira támaszkodó stratégiák esetében lehetőség lesz arra, hogy egyetlen alapból (a fő alapból) történjen a helyi fejlesztési stratégia működtetési és szervezeti költségeinek finanszírozása.
- » **Ösztönzők:** A kohéziós politika szempontjából, azoknál az operatív programoknál, amelyeknél egy teljes prioritási tengely a közösség által irányított helyi fejlesztésen keresztül valósul meg, az ERFA és/vagy az ESZA részéről biztosított maximális társfinanszírozási arány 10 százalékponttal növekszik. ⁽⁵⁾ Az EMVA esetében a maximális társfinanszírozási arány a körülményektől függően 80% és 90% között lehet a közösség által irányított helyi fejlesztésekre vonatkozóan, ⁽⁶⁾ míg az EHA esetében a maximális társfinanszírozási arány 75%. ⁽⁷⁾

(5) Lásd az ERFA, az ESZA, a Kohéziós Alap, az EMVA és az EHA működésére vonatkozó közös előírásokat tartalmazó rendelet tervezetének 110 (5). bekezdését.

(6) Lásd az EMVA vidékfejlesztési támogatásairól szóló rendelet tervezetének 65 (4) (a). bekezdését.

(7) Lásd az EHA-rendelet tervezetének 94 (2). cikkét.

Hogyan használhatók fel a különféle alapok forrásai a közösség által irányított helyi fejlesztésekre?

[↑ A lap tetejére](#)

ERFA/ESZA: A Lisszaboni Szerződés és az Európa 2020 stratégia elfogadása határozottabb hátteret ad a helyi problémák integrált és inkluzív megközelítést alkalmazó kezeléséhez. Konkrétan a növekedés minőségét középpontba helyező megközelítés, illetve a befogadó és fenntartható jelleg biztosításának igénye azt jelenti, hogy a kohéziós politikának a gazdasági, társadalmi és területi kohézió céljaival összhangban olyan cselekvéseket kell támogatnia, amelyek a munkanélküliség, a megfosztottság és szegénység területeit kezelik.

A közösségi alapú szemléletmód nem újdonság. A 90-es években a városi kísérleti projektek ⁽⁸⁾, illetve az ERFA finanszírozásában (1994 és 1999, valamint 2000 és 2006 között) megvalósult URBAN közösségi kezdeményezések, valamint az ESZA forrásaiból finanszírozott EQUAL kezdeményezés (2000–2006) is helyi partnerek együttműködésén alapult, ezért a közösség által irányított helyi fejlesztések szemléletmódjához a jövőben is hasznos tapasztalati ismeretforrást jelentenek.

EMVA: A közösség részvételének fontosságát mutatja a közösség által irányított fejlesztések sikere, ezt támogatja a LEADER program szemléletmódja. E szemléletmód sikerét igazolja az Európai Unióban jelenleg működő 2 304 helyi akciócsoport, amelyek finanszírozása eléri az 5,5 milliárd eurót (ez az EMVA forrásainak 6%-a).

Ez a megközelítés a közösség által irányított helyi fejlesztésekre vonatkozó új bizottsági javaslatok alapja is egyben: területi jelleg; alulról építkezés; állami és magánszektor; integráltság; innovatív jelleg; együttműködés és a hálózatépítés alkalmazása. A jövőben minden tagállam EMVA-keretéből kötelezően elkülönített 5%-os hányad megmarad a 2014 és 2020 közötti időszakban is, miközben az új javaslatok nagy mértékben erősítik a megközelítés integrált jellegét.

EHA: 2007 óta az Európai Halászati Alap (EHA) 4. prioritási tengelye biztosított támogatást a halászati területek fenntartható fejlesztéséhez, és biztosította, hogy a helyi halászati akciócsoportok cselekvései támaszkodjanak az egyes halászati területek egyedi erősségeire és lehetőségeire, kihasználják az új piacokat és termékeket, valamint az összes szektor helyi szereplőinek ismereteit, energiáját és erőforrásait beépítsék tevékenységükbe.

Jelenleg 17 tagállamban közel 213 helyi halászati akciócsoport működik. A jövőben az új javaslatok erőfeszítéseikhez még nagyobb lehetőségeket adnak a helyi halászati akciócsoportok kezébe, és hogy integrált módon tudjanak együttműködni más szektorokkal és szomszédos területekkel.

(8) Az 1990 és 1993 közötti időszakban összesen 33 városi kísérleti projekt indult el az ERFA 10. cikkének égíse alatt. Ezek a projektek 11 tagállamban valósultak meg, céljuk a városok megújítása, a gazdasági és társadalmi kohéziót elősegítő szélesebb szakpolitikai kereten belüli tervezése volt.

Mivel jár a javasolt közös módszertan alkalmazása?

[↑ A lap tetejére](#)

- » Mivel a közösség által irányított helyi fejlesztés területspecifikus, és különféle CSF-alapok forrása-ira támaszkodhat, ideális módszert jelent a városi, vidéki és halászati területek közötti kapcsolatok kiépítésére.
- » A tagállamoknak partnerségi szerződésükben meg kell adniuk, hogyan tervezik a közösség által irányított helyi fejlesztés támogatását, és fel kell tüntetniük, hogy mely programokban és területeken alkalmazható a közösség által irányított helyi fejlesztés. Míg az ERFA, az ESZA és az EHA esetében a közösség által irányított helyi fejlesztés választható lehetőséget jelent, az EMVA esetében kötelező.
- » Mivel a helyi akciócsoportok által a közösség által irányított helyi fejlesztésekre vonatkozóan létrehozott stratégiák több alap működéséhez is kapcsolódhatnak, az alapok között egységes megközelítést és koordinációt kell megvalósítani. A tagállamoknak és az irányító hatóságoknak meg kell határozniuk a helyi fejlesztési stratégiák kiválasztására vonatkozó feltételrendszert, és biztosítaniuk kell, hogy a kiírások és eljárások egyeztetve legyenek az alapok között. A stratégiák kiválasztását és jóváhagyását egy, erre a célra az illetékes irányító hatóságok által létrehozott közös bizottság végzi, így biztosítható, hogy a több alap forrásaira támaszkodó stratégiák a teljes stratégiára vonatkozóan összehangolt finanszírozásban részesüljenek.
- » A helyi stratégiák kiválasztására és jóváhagyására vonatkozó határidő 2015 vége. Mivel ebből a finanszírozási időszakból nincs lehetőség automatikus áthozatalra a következő időszakra, az EMVA és EHA forrásaival működő meglévő helyi akciócsoportoknak új stratégiákat kell benyújtaniuk. Az új javaslatok a meglévő helyi akciócsoportok számára lehetővé teszik azt is, hogy helyi stratégiájuk kiszélesítésével egyéb CSF-alapok támogatását is igénybe vegyék.
- » Az olyan területeken, amelyeknél a tagállamok jelzik a közösség által irányított helyi fejlesztés alkalmazásának lehetőségét, a tagállamoknak az irányító hatóságokkal olyan kapacitásfejlesztő tevékenységeket kell végezniük, amelyek biztosítják, hogy a helyi közösségek – különösen a kiszolgáltatott helyzetű területeken – felkészültek lehessenek a teljes körű részvételre. Ez a helyi akciócsoportok fejlesztésével és életképes stratégiák megfogalmazásával érhető el.
- » A potenciális helyi akciócsoportoknak már a korai fázisban fel kell venniük a kapcsolatot az irányító hatóságokkal, hogy igényeik és aggályaik ismertté válhassanak, és azokat a programok kialakítása során tekintetbe lehessen venni.